

Република Србија РЕПУБЛИЧКА КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА У ПОСТУПЦИМА ЈАВНИХ НАБАВКИ

Бр. 4-00-18/2019 Датум, 05.04.2019. године Београд

Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки (у даљем тексту: Републичка комисија), одлучујући о захтеву за заштиту права подносиоца захтева "Вд Arh" д.о.о. Београд, ул. Станоја Главаша бр. 6, Београд, кога заступа адвокат Срђан Деретић из Београда, ул. Пожешка бр. 18/16, Београд, који је поднет у поступку јавне набавке мале вредности услуга – израда пројекта за добијање грађевинске дозволе — објекат Верокио, ЈН бр. 3/2018, за који је позив за подношење понуда објављен на Порталу јавних набавки дана 12.12.2018. године, наручиоца Институт за физику Београд, ул. Прегревица бр. 118. Земун, Београд, у већу састављеном од председнице Републичке комисије Хане Хукић као председнице већа и чланица Републичке комисије Весне Гојковић Милин и Светлане Ражић као чланица већа, на основу чл. 139. и 146. Закона о јавним набавкама ("Сл. гласник РС", бр. 124/2012, 14/2015 и 68/2015; у даљем тексту: ЗЈН), на седници одржаној дана 05.04.2019. године донела је:

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ КАО ОСНОВАН захтев за заштиту права подносиоца захтева "Вд Агћ" д.о.о. Београд и у ЦЕЛИНИ ПОНИШТАВА поступак јавне набавке мале вредности услуга — израда пројекта за добијање грађевинске дозволе — објекат Верокио, ЈН бр. 3/2018, за који је позив за подношење понуда објављен на Порталу јавних набавки дана 12.12.2018. године, наручиоца Институт за физику Београд.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ наручилац Институт за физику Београд да подносиоцу захтева "Вд Arh" д.о.о. Београд надокнади трошкове поступка заштите права у износу од 82.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема овог решења.

Образложење:

У поступку јавне набавке мале вредности услуга — израда пројекта за добијање грађевинске дозволе — објекат Верокио, ЈН бр. 3/2018, за који је позив за подношење понуда објављен на Порталу јавних набавки дана 12.12.2018. године, процењене вредности 5.000.000,00 динара, наручиоца Институт за физику Београд (у даљем тексту: наручилац), понуђач "Вд Arh" д.о.о. Београд (у даљем тексту: подносилац захтева) поднео је захтев за заштиту права који је код наручиоца примљен дана 09.01.2019. године.

Предметним захтевом за заштиту права подносилац захтева је оспорио Одлуку о додели уговора бр. JHMB 0801-3/3-7 од 31.12.2018. године, којом је уговор додељен понуђачу "Отворени атеље града Архитектон" д.о.о. Београд (у даљем тексту: изабрани понуђач).

Поднетим захтевом за заштиту права подносилац захтева је оспорио спроведену стручну оцену понуда као и разлоге услед којих је његова понуда у предметном поступку јавне набавке одбијена као неприхватљива.

Наиме, подносилац захтева је указао да је његова понуда прихватљива у смислу одредбе члана 3. став 1. тачка 33) ЗЈН, притом указујући да понуда ниједног понуђача који је узео учешће у предметном поступку јавне набавке није могла бити одбијена као неприхватљива због разлога на које се наручилац позвао у дионетој одлуци о додели уговора. Ово посебно из разлога што се из садржине донете одлуке о додели уговора не може утврдити да ли је понуда подносиоца захтева одбијена као неприхватљива због неуобичајено ниске цене, или је одбијена из разлога што подносилац није доставио, кроз захтеве за додатним појашњењима попуде новотражене доказе који нису биди прецизирани, нити захтевани конкурсном документацијом. У вези са тим, подносилац захтева је посебно указао да је поступио у свему у складу са упутством за сачињавање понуда из конкурсне документације и доставио све тражене доказе у поступку и у складу са поменутим упутством. Следствено наведеном, полносилан захтева налази ла наручилац у недостатку основа за одбијање у образложењу Одлуке само цитира две преписке у смислу члана 93. ЗЈН са подносиоцем захтева, не наводећи притом конкретно основ за оцену понуде подносиоца захтева као неприхватљиве у смислу одредбе члана 3. став 1. тачка 33) ЗЈН.

Подносилац захтева је даље указао да није основана аргументација наручиоца да исти није поступио у складу са захтевом за додатно објашњење понуде који му је два наврата упућен, као и да није образложио неуобичајену ниску цену коју наводи у својој понуди, посебно из разлога што је подносилац захтева поступио по оба захтева који нису имали нити поуку, нити примерен рок за поступање по њима.

Надаље, подносилац захтева је истакао да је као саставни део своје понуде доставио све тражене доказе који су захтевани у делу конкурсне документације IV УСЛОВИ ЗА ЗА УЧЕШЋЕ У ПОСТУПКУ ЈАВНЕ НАБАВКЕ ИЗ ЧЛ. 75. И 76. ЗАКОНА, И УПУТСТВО КАКО СЕ ДОКАЗУЈЕ ИСПУЊЕНОСТ ТИХ УСЛОВА што, како то сматра подносилац захтева потврђује и околност да приликом поступка отварања понуда није констатован нити један недостатак у његовој понуди. Даље, подносилац захтева је навео да је од понуђача тражено само да потврде да су упознати са чињеницом да у случају избора за најповољнијег понуђача морају решити питање ауторских права, што јасно имплицира да је такав захтев услован и да је везан за моменат након мериторног акта - одлуке о додели уговора, а не фазу стручне оцене понуда јер би се у том смислу лако могло установити да се на овај начин понуђачи доводе у неједнак положај када се у овој фази уводи нови доказ.

Самим тим, подносилац захтева је указао да је наручиоцу било предочено да су сви докази, а међу њима и изјава у вези ауторских права који доказ је једино тражен као доказ тог додатног услова, достављени у понуди, те да је наручиоцу предочено да ће у случају да подносиоцу захтева буде додељен уговор исти доставити и тражено средство обезбеђења за добро извршење посла, што треба, поред достављене изјаве, да буде додатна гаранција да ће све обавезе које буде преузео уговором, односно све оно што се тиче предмета истог, у потпуности испоштовати.

Подносилац захтева је даље истакао да је наручиоцу указано и на то да би свако друго решење са његове стране осим да уважи чињеницу да су сви тражени докази у понуди достављени, уводило нови доказ и треће лице (аутора) који добија улогу да арбитрира и одлучује коме ће предметни уговор да додели у фази стручне оцене понуда, што је апсолутно супротно члановима 10. и 12. ЗЈН, а у вези са чланом 54. ЗЈН. Наиме, подносилац захтева је указао да је наручилац захтеве у смислу члана 93. став 1.

ЗЈН упућивао супротно сврси и ван онога што је прописао у конкурсној документацији, истичући њима нове захтеве и доказе.

У вези са тим, подносилац захтева је истакао да је у конкурсној документацији за доказивање испуњености додатног услова захтевана писмена потврда - образац да су понуђачи упознати са чињеницом да у случају избора за најповољнијег понуђача морају решити питање ауторских права, док је кроз захтеве за додатним појашњењима према подносиоцу захтева у два наврата наручилац уводио нове чињенице и доказе, и то захтевање новог доказа иако је једини доказ који је тражен изјава која је и достављена, као и захтев да се тај нови доказ достави у фази стручне оцене понуда, иако је јасно дефинисано да је потребно "решити питање" ауторских права и то у фази када је већ понуђач изабран за најповољнијег, дакле након доношења мериторног акта и тока правоснажности истог.

Подносилац захтева је дање навео да је наручилац изменио конкурсну документацију након истека рока за подношење понуда што је у супротности са одредбом члана 63. став 6. ЗЈН.

Поред изнетог, подносилац захтева је указао да је наручилац кроз други захтев за додатним појашњењем од 27.12.2018. године, тражио од подносиоца захтева да узме учешће и то теретно у двостраном односу, какав по Закону о облигационим односима - ЗОО јесте однос између онога који нешто нуди (аутора) и наручиоца као купца, који ту понуду прихвата или не прихвата, у којем захтеву за додатним појашњењем наручилац први пут износи чињеницу да постоји теретна обавеза од 3.120.000,00 динара, и то његова коју очекује да понуђачи плате уместо њега тако што ће ту цифру укалкулисати у своју понуду, што даље значи да је таквим поступањем наручилац све понуђаче довео у заблуду јер у конкурсној документацији није захтевано да су понуђачи дужни да изврше било каква плаћања уместо њега, нити се наводи о којем износу је реч.

У вези са изнетим, подносилац захтева је указао и на околност да чак и да је наручилац и предочио било какву понуду или цену ауторског дела заинтересованим пицима, та понуда би у складу са одредбама Закона о облигационим односима била везана само за онога коме се упућује и обавезује само и искључиво та два лица уколико је друга страна прихвати, без права да иста утиче на трећа лица по било ком основу или на било који начин, што даље значи да постоји могућност да је подносилац захтева постигао договор са аутором за знатно нижу цену, под другачијим условима, који би се опет тицали само подносиоца и аутора као страна у том облигационом односу, сходно чему није јасно на који начин је наручилац утврдио да је нека понуда она са неуобичајеном ниском ценом јер ту врло извесну могућност није ни сматрао за могућу.

Када су у питању наводи наручиоца који се тичу одговора на питања која су постављена на Порталу ЈН и да је њима предочио да се у цену понуде мора укалкулисати и цена коју понуђач договори са аутором, подносилац захтева је указао да су одговори на постављена питања објављени на Порталу јавних набавки дана 17.12.2018. године у 15:00 часова, док је рок за предају и отварање понуда био 21.12.2018. године, којим одговорима на питања је наручилац изменио конкурсну документацију, супротно одредбама члана 63. став 5. ЗЈН. То значи да су понуђачи били онемогућени, с обзиром да су у одговорима сазнали за нове чињенице, захтеве и потребне доказе у односу на прописане конкурсном документацијом, да благовремено укажу на то у складу са обавезом из члана 149. став 3. ЗЈН, а у вези члана 63. став 2. ЗЈН, те самим тим поднесу и благовремени захтев за заштиту права на конкурсну документацију. Поред тога, подносилац захтева је истакао да се у одговорима који су објављени на Порталу нигде не спомиње понуда у износу од 600,00 динара по квадрату коју је аутор наводно дао наручиопу. Изнето по оцени подносиоца захтева потврђује и чињеница да је наручилац у појашњењу конкурсне документације навео да је цена

ауторског дела ствар договора између понуђача и аутора, док је у другом захтеву за додатно појашњење које је упутио подносиоцу захтева дана 27.12.2018. године, наручилац наводи да је подносилац захтева дужан да плати износ од 3.120.000,00 динара аутору уместо њега.

Подносилац захтева је даље указао да је у одговору који је дат поводом другог захтева за додатним појашњењем који је био упућен од стране наручиоца, навео да је озбиљан понуђач и пословно правно лице, као и да изјава дата под пуном материјалном и кривичном одговорношћу значи да ће у потпуности извршити пројекат за грађевинску дозволу у складу са идејним решењем датим у конкурсној документацији, да га ни у једном сегменту неће мењати и да ће у складу са члановима 15. и 16. став 2. Закона о ауторским и сродним правима ("Сл. гласник" РС бр. 104/2009, 99/2011, 119/2012 и 29/2016 - одлука УС) поштовати ауторска права, а све са циљем како би покушао да увери наручиоца да поступак треба и мора да врати на пут законитости, те да би престао да крши законите и пословне интересе њега као понуђача.

Такође, подносилац захтева је истакао да је наручилац пропустио да недвосмислено упути и дефинише, односно уврсти разлог због којег је одбио понуду подносиоца захтева као неприхватљиву, односно пропустио је да савесно и прецизно упути све понуђаче шта њихова понуда мора да садржи и колике су теретне обавезе на страни понуђача приликом припремања понуде, а посебно да наведе разлог зашто се у предметном поступку понуда не може поднети само на основу конкурсне документације, знања и референтности самих понуђача, те зашто су исти условљени незаконитим обавезама. Другим речима, понуда подносиоца садржи све оно што је наведено у делу конкурсне документације који дефинише обавезне елементе понуде као и начин доказивања услова из исте, што даље значи да се иста не може оценити нити као понуда са неуобичајено ниском ценом у смислу члана 92. ЗЈН, нити као неприхватљива у смислу члана 3. став 1. тачка 33) ЗЈН.

Сходно изнетом, исти је предложио да се поднети захтев усвоји као основан и сходно томе делимично поништи предметни поступак јавне набавке. Предложио је да му се надокнаде трошкови поступка заштите права у износу од 60.000,00 динара на име уплате таксе за поднети захтев за заштиту права као и износ од 45.000,00 динара на име састава поднетог захтева за заштиту права и прегледа документације.

Наручилац је дана 14.01.2019. године Републичкој комисији доставио одговор на захтев као и документацију за конкретан поступак јавне набавке.

У одговору на захтев за заштиту права наручилац је навео да је у достављеним понудама прихватио као доказ скенирани уговор са носиоцем ауторских права или потврду издату од стране носиоца ауторског права, из садржине којих доказа се може утврдити да је накнада за ауторска права регулисана, те да је због непрецизности у Одговору објављеном на Порталу јавних набавки дана 17.12.2018. године, на отварању понуда прихваћено достављање изјаве под кривичном и материјалном одговорношћу што значи да недостављање уговора са носиоцем ауторских права није евидентирано као недостатак у Записнику о отварању понуда. Наручилац се даље изјаснио да подносилац захтева није дао образложење за неуобичајено ниску цену, притом указујући да након примљеног одговора подносиоца захтева у којем се исти изјашњава да није упознат са чињеницом да су ауторска права укључена у цену у понуди, нема никакву дилему да такву понуду оцени као неприхватљиву, јер сем обимног дописивања подносилац захтева, како то сматра наручилац, никакав конкретан одговор по питању захтева наручиоца није дао.

Поред изнетог, наручилац се изјаснио да су наводи подносиоца захтева за повреду наведених чланова ЗЈН неосновани, притом указујући да је сачинио конкурсну документацију на основу које су поднете три понуде, с којом су се понуђачи сагласили

самим тим што су прихватили услове из исте и поднели своје понуде у предметном поступку јавне набавке, да није поднет ниједан захтев за заштиту права до истека рока за подношење понуда. Наручилац је даље навео да је према свим понуђачима поступао на једнак начин поштујући начела ЗЈН, указујући да је понуђачима који нису поднели доказ у понуди који је захтеван кроз појашњење конкурсне документације, омогућио да исти доставе накнадно што подносилац захтева није учинио у два наврата нити је дао образложење за неуобичајено ниску цену већ изазвао и већу сумњу да наведена цена у његовој није реална.

Наручилац је даље навео да позивање подносиоца захтева на средство обезбеђења за добро извршење посла није прихватљиво, посебно ако се има у виду да је увидом у конкурсну документацију односно у модел уговора утврђено да је начин плаћања односно да је већински део плаћања 90% авансно плаћање, што даље значи да непрецизни одговори подносиоца захтева не могу бити гаранција да би подносилац захтева реализовао предметни уговор у складу са конкурсном документацијом.

Републичка комисија је, испитујући основаност предметног захтева за заштиту права, а након прегледа достављене документације о предметном поступку јавне набавке, одлучила као у диспозитиву овог решења из следећих разлога:

Увидом у садржину конкурсне документације која је сачињена за предметни поступак јавне набавке, утврђено је да је у делу под називом ІІІ "Техничке карактеристике и опис добара", наведено да је полазна основа за израду пројектне документације идејно решење архитектонског пројекта за објекат "Верокио", те да је носилац ауторских права: Институт за савремену архитектуру д.о.о., Београд, Косте Стојановића 7/2.

Даљим увидом у садржину конкурсне документације, утврђено је да је у делу 2. "Додатни услови за учешће у поступку јавне набавке", у оквиру тачке 2.2. дефинисан услов техничког капацитета да понуђач мора доставити писмену потврду да је упознат са чињеницом да у случају избора за најповољнијег понуђача мора решити питање ауторских права.

Даљим увидом у садржину конкурсне документације, утврђено је да је у делу 3. "Упутство како се доказује испуњеност услова", наведено да у складу са чланом 77. став 4. ЗЈН ("Сл. гласник РС" број 124/12, 14/15 и 68/15) испуњеност свих услова понуђач доказује достављањем изјаве којом под пуном материјалном и кривичном одговорношћу потврђује да испуњава све услове на обрасцу из конкурсне документације.

Надаље, увидом у садржину преметне конкурсне документације, утврђено је да је у оквиру Обрасца VIII "Образац структуре цене са упутством како да се попуни", у делу напомене наведено да понуђач мора да достави писмену потврду да је упознат са чињеницом да у случају избора за најповољнијег понуђача мора решити питање ауторских права над Идејним решењем објекта "Верокио" у оквиру Института за физику.

Даље је утврђено да саставни део конкурсне документације чини и Образац XIV "Образац изјаве о регулисању ауторских права", којом изјавом је захтевано да понуђачи под пуном материјалном и кривичном одговорношћу потврде да је накнада за ауторска права која припадају привредном друштву "Институт за савремену архитектуру" д.о.о. Београд проистекла из усвојеног урбанистичког пројекта за изградњу објекта "Верокио", у чијем саставу је и идејно решење које подлеже ауторским правима, регулисана и укључена у цену понуде која је саставни део документације за јавну набавку ЈНМВ бр. 3/2018 и да се преносе на наредне фазе израде пројектне документације које су предмет ове јавне набавке.

Увидом у садржину појашњења конкурсне документације која су на Порталу јавних набавки објављена дана 17.12.2018. године, утврђено је да је поводом постављених питања заинтересованог лица следеће садржине: "На стр. 24 у тачки 2.2-Технички капацитет наведено је: "Понућач мора доставити писмену потврду да је упознат са чињеницом да у случају избора за најповољнијег понућача мора решити питање ауторских права." Молимо Вас да нам дефинишете шта подразумевате под решавањем ауторских права од стране изабраног понуђача, тј. које су конкретне обавезе изабраног понуђача по питању ауторских права?" наручилац дао одговор да су обавезе да најповољнији понуђач мора да откупи ауторска права од пројектанта који је носилац ауторских права. Самим тим понуђач мора да формира цену такву да је њом обухватио откуп, тј. да је цена која је дата у тендерској документацији коначна и да ће понуђач у оквиру те цене решити ауторска права, а доказ за то је достављање уговора са носиоцем ауторских права, док је поводом постављених питања заинтересованог лица следеће садржине: "5. У оквиру ваше документације на стр. 53. се налази: XIV "Образац изјаве о регулисању ауторских права коју као понуђач морам да потпишем и доставим у својој понуди. У тој изјави захтевате од мене као понуђача да изјавим да је накнада за ауторска права трећег лица регулисана и да је укључена у цену понуде. Ја нисам ни из једног документа могао да закључим о коликом износу накнаде се ради у овом случају, те самим тим нисам у равноправном положају приликом давања понуде. Молим вас да одговорите на питање о каквој накнади се ради и колики је износ те накнаде? Ово из разлога стављања свих понуђача у равноправан положај приликом давања понуде у овом поступку", наручилац дао одговор да је накнада за откуп ауторских права предмет договора носиоца ауторских права и понуђача.

Увидом у садржину донете одлуке о додели уговора број ЈНМВ 0801-3/3-7 од дана 31.12.2018. године, утврђено је да је наручилац навео да је подносиону захтева дана 21.12.2018. године упутио захтев за додатно појашњење садржине понуде у којем је наведено: "у складу са чланом 93. став 1. ЗЈН и конкурсном документацијом одељак 15. Додатна објашњења од понуђача после отварања понуда и контрола код понуђача односно његовог подизвођача, молимо вас да нам доставите додатно објашњење у вези са вашом понудом за предметну јавну набавку. У понуди сте доставили Образац изјаве о регулисању ауторских права у којој под пуном материјалном и кривичном одговорношћу изјављујете да је накнада за ауторска права која припадају привредном друштву "Институт за савремену архитектуру" д.о.о. - Београд проистекла из усвојеног урбанистичког пројекта за изградњу објекта "Верокио", у чијем саставу је и идејно решење које подлеже ауторским правима, регулисана и укључена у цену понуде која је саставни део документације за јавну набавку ЈНМВ бр. 3/2018 и да се преносе на наредне фазе израде пројектне документације које су предмет ове јавне набавке.

Молимо вас да као доказ у прилог горе поменуте изјаве доставите на е-мејл адресу <u>igor.smolic@ipb.ac.rs</u> најкасније до понедељка 24. децембра 2018. године до 10:00 часова, скениран уговор са носиоцем ауторских права или потврду издату од стране носиоца ауторског права у коме се види да је накнада за ауторска права регулисана". Из садржине донете одлуке о додели уговора даље произилази да је наручилац навео да је понуђач поступио у складу са захтевом и доставио одговор у којем је између осталог навео следеће: "Пре свега морамо констатовати да сте дужни да приликом било које врсте комуникације или захтева према заинтересованим лицима и/или понуђачима одредите примерен рок према самом захтеву, што проистиче из одредаба чланова 94. став 1. и 92. став 4. ЗЈН, а као какав се никако не може окарактерисати рок од тек неколико часова који сте нам оставили за одговор. Дакле, у правној ствари попут предметне морате оставити субјективни рок од момента пријема, док објективни рок мора бити знатно дужи и омогућавати правовремено поступање

понуђача. Следствено претходно наведеном, довели сте нас у положај када не можемо реаговати, на овај начин, а све са циљем како би заштитили наша законита права, која су, јасно је то, угрожена са јасном намером.

Чињеница од суштинске важности јесте та да смо као саставни део наше понуде доставили све тражене доказе у делу IV "Услови за учешће у поступку јавне набавке из чл. 75. и 76. Закона и упутство како се доказује испуњеност тих услова" предметне конкурсне документације, а међу њима свакако и тражену једнострану изјаву са наше стране, односно захтевану писмену потврду да смо упознати са чињеницом да у случају избора за најповољнијег понуђача морамо решити питање ауторских права. Чињеница која је не мање битна је и та да приликом поступка отварања понуда није констатован нити један недостатак у нашој понуди. Дакле, ситуација је потпуно јасна, и то како језички тако и логички јер је од понуђача тражено само да потврде да су упознати са чињеницом да у случају избора за најповољнијег понуђача морају решити питање ауторских права, што јасно имплицира да је такав захтев услован и да је везан за моменат након мериторног акта - одлуке о додели уговора, а не фазу стручне оцене понуда јер би се у том смислу лако могло установити да се на овај начин понуђачи доводе у неједнак положај када се у овој фази уводи нови доказ, а за који се притом даје непримерен рок. На основу до сада наведеног Вам још једанпут предочавамо да смо доставили све доказе за обавезне и додатне услове који су прописани предметном конкурсном документацијом, те да ћемо у случају да нам буде додељен уговор доставити и тражено средство обезбеђења за добро извршење посла, што треба, поред достављене изјаве, да Вам буде додатна гаранција да ћемо све обавезе које будемо преузели уговором, односно све оно што се тиче предмета истог, у потпуности испоштовати, те да смо референтни, способни, вољни и спремни да одговоримо тим обавезама у својству добављача. Напомињемо и то да би свако друго решење са ваше стране осим да уважите до сада Вам предочено, уводило нови доказ и треће лице (аутора) који добија улогу да арбитрира и одлучује коме ће предметни уговор да додели у фази стручне оцене понуда, што је апсолутно супротно члановима 10. и 12. ЗЈН, а у вези са чланом 54. ЗЈН, јер de facto припајање комисији за предметну јавну набавку лица које није њен члан и дати му ингеренције да сам одлучује мимо прописаних услова и критеријума у Конкурсној документацији, неповратно угрозило законитост поступка. С тим у вези Вам предочавамо Вам да нам захтев у вези члана 93. став 1. ЗЈН није јасан јер исти не представља саставни део упутства о сачињавању понуде, нити је био део додатног услова у предметном поступку јавне набавке у смислу прописаног доказа, а како је одредбом члана 63. став 6. ЗЈН императивно забрањена измена услова из конкурсне документације након истека рока за подношење понуда, молимо Вас за прецизно упутство и правни основ за наведени захтев. Подсећамо Вас да је Ваша дужност као наручиоца да прецизно поучите сва заинтересована лица и иста третирате као неука, те им подробно наведете који су то докази потребни за сврсисходно испуњење захтева и услова из конкурсне документације. С тим у вези наводимо и чињеницу да ти услови управо морају бити дефинисани конкурсном документацијом како би се обезбедила законитост самог поступка и имплементација начела јавних набавки која налажу сваком наручиоцу да мора обезбедити једнак положај свим понуђачима, као и транспарентност поступка, а не њихова накнадна навођења и дефинисања кроз упит и погрешну примену материјалног права у смислу ингеренција из члана 93. став 1. ЗЈН. Насупрот тим ингеренцијама, Ваш Допис изазива забуну и замешетељство у предметној правној ствари. По истом принципу сваки наручилац би могао да пропише јавну набавку без додатних услова, па да накнадно када идентификује понуђаче захтева од њих испуњење неких услова, са циљем да их нико не може испунити осим одређеног и наручиоцу пожељног понуђача. Да је тако нешто у

складу са позитивним прописима Републике Србије озакоњена би била потпуна анархија и правна несигурност свих чинилаца привредног живота. Међутим, како у правном систему Републике Србије од 2002. године постоји Закон о јавним набавкама, са јасним континуитетом до данашњих дана (важећи по последњим изменама из августа 2015. године - "Сл. гласник РС" бр. 86/15) сви корисници јавних средстава су дужни да се истог придржавају, међу којима је и наручилац предметне јавне набавке, па Вас молимо да се те обавезе и придржавате. На крају, чврсто верујемо да сте након свега наведеног увидели да би поступање по недовољно дефинисаним и незаконитим, а накнадним захтевима са ваше стране истима дали легитимитет што нити можемо, нити смемо себи дозволити као крајње савестан понуђач који послује у складу са позитивним прописима, те изнад свега тражи заштиту истих и поступање у складу са њима. Наша воља да до сарадње дође се ни једног тренутка не доводи у питање, само не можемо а да након дописа не изразимо сумњу у наставак поступка у складу са законом, па смо реаговали да би заштитили своја права."

Надаље, из садржине донете одлуке о додели уговора произилази да је наручилац указао да је комисија за јавну набавку након примљеног одговора, а имајући у виду питања и одговоре од дана 17.12.2018. године заинтересованих лица објављених на Порталу јавних набавки, упутила други Захтев за додатно објашњење понуде од дана 27.12.2018. у којем је наведено следеће: У вези са Вашим дописом од 24.12.2018. г. дл. број 01-12/2018 као одговором на наш захтев за додатна објашњења понуде упућен 21.12.2018. г. слажемо се да је рок за достављање објашњења био кратак тј. краћи три од три дана, али како се у конкурсној документацији и у Вашој понули за предметну јавну набавку управо налазио Образац изјаве о регулисању ауторских права, сматрамо да је рок био довољан и примерен да се достави доказ који би поткрепио потписану и оверену изјаву дату под пуном материјалном и кривичном одговорношћу која се надази у вашој понуди. У решењу Републичке комисије за заштиту права бр. 4-00-1246/2018 од дана 23.11.2018. године се наводи: Републичка комисија најпре указује на обавезу наручилаца да у фази стручне оцене понуда у потпуности утврде чињенице и околности које су од утицаја на прихватљивост поднетих понуда те да на основу извршене стручне оцене понуда окончају поступак на законит начин, доношењем одлуке о додели уговора или одлуке о обустави поступка. У фази стручне оцене понуда наручиоцима стоји на располагању законска могућност из члана 93. став 1. ЗЈН којом је прописано да наручилац може да захтева додатна објашњења која ће му помоћи при прегледу, вредновању и упоређивању понуда. У том смислу, наручилац се изјаснио да сматра да није прекрппио ЗЈН када је тражио доказ о регулисању ауторских права са носиоцем истих, а притом се у понуди налази изјава да је то већ учињено. Тражено је да документа којим се може поткрепити горе поменута изјава треба доставити на е маил адресу: igor.smolic@ipb.ac.rs, најкасније до понедељка 31.12.2018. године до 12:00 часова, са наведеном напоменом да уколико се одговори на захтеве за додатна објашњења понуде не доставе у предвиђеном року, понуда понуђача ће бити одбијена као неприхватљива.

Наручилац је даље у одлуци о додели уговора, а образлажући разлоге због којих је понуда подносиоца захтева одбијена као неприхватљива, навео да је подносилац захтева благовремено поступио у складу са захтевом за додатним објашњењима и доставио одговор у којем је навео следеће: "У свим облицима комуникације са заинтересованим лицима и понуђачима сте дужни да се придржавате начела савесности и поштења и да омогућите да се исти изјасне на све наводе конкурсне документације, мериторних аката и преставки према њима, те да им за то пропишете примерен рок и то како субјективни, тако и објективни, што Ви апсолутно нисте учинили и тиме сте нарушили законита права која наведени имају у складу са позитивним прописима какви

су, пре свих, lex specialis ЗЈН и Закон о општем управном поступку (Сл. гл. РС бр. 18/16 - у дальем тексту: ЗУП), коме се у фази извршења уговора придодаје и Закон о облигационим односима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 - одлука УСЈ и 57/89. "Сл. лист СРЈ", бр. 31 /93 и "Сл. лист СЦГ', бр. 1 /2003 - Уставна повења - у даљем тексту: 300). Дакле, рок који сте дали никако не може се окарактерисати као "довољан" имајући у виду и начин комуникације и време слања, као и саму количину времена на који је исти означен. Наводећи сегмент Решења Републичке комисије за заштиту права, и то онај општи, који се већ може третирати и као званичан став, односно тумачење, имајући у виду да је све у том сегменту поновљено у великом броју аката те институције и да је заиста истинито и обавезујуће за наручиоца, нам није јасно шта сте желели да укажете. Но, оно што можемо предочити у вези тога је ништа друго до да се са наводима у потпуности слажемо, али сматрамо да се управо Ви као наручилац нисте тога придржавали на правно ваљан начин јер сте злоупотребили ингеренције из члана 93. став 1. ЗЈН спрам онога што сте прописали у конкурсној документацији. Наиме, у конкурсној документацији сте као додатни услов прописали писмену потврду-образац да су понуђачи упознати са чињеницом да у случају избора за најповољнијег понуђача морају решити питање ауторских права, што узрочнопоследично производи две ствари: Тражење новог доказа и ако је једини доказ који је тражен јесте изјава која је и достављена. Захтев да се тај нови доказ достави у фази стручне оцене понуда, и ако је врло јасно назначено да је исти услован и то у фази када је већ понуђач изабран за најповољнијег, дакле након доношења мериторног акта и тока правоснажности истог. Дакле, ако се задржимо само на процесним претпоставкама и не дирамо у суштину, можемо закључити да сте начинили две грубе противправне радње јер сте супротно прописаном услову из конкурсне документације тражили да као понуђач доставимо нешто што није тражено истом. У вези са претходно наведеним. како тек реаговати на следећи навод Вашег Дописа и како га не окарактерисати, осим као незаконит, и као дрзак!? Дакле, Ви не само да уводите нове чињенице и мењате конкурсну документацију након рока за подношење понуда што је флагрантно кршење одредбе члана 63. став 6. ЗЈН којом је та радња императивно забрањена, него и наводите да су понуђачи дужни да узму учешће и то теретно, у двостраном односу. какав по 300 јесте однос између онога који (Вам) нешто нуди и Вас, који ту понуду прихватате или не прихватате!? Да би били још јаснији - Ви у Допису први пут износите чињеницу да постоји теретна обавеза и то Ваша коју очекујете да понућачи плате уместо Вас и то тако што ће ту цифру укалкулисати у своју понуду, а све то добија на апсурдности када се зна да се све то први пут помиње у Допису и да речи о томе нема у конкурсној документацији! То значи, да не само да сте све понућаче довели у заблуду јер се у конкурсној документацији ни у једној речи не помиње да су исти дужни да изврше било каква плаћања уместо Вас, а о конкретној цифри свакако нема ни говора, већ сте све их том заблудом довели у положај да своје понуде као савесни понуђачи дају на начин да их Ви можете третирати као неозбиљне и дате им негативну референцу!? О чињеници да се на овај начин прави неједнакост понуђача и дискриминација (противно одредбама чланова 10. и 12. ЗЈН) је излишно и говорити, јер ваша је јасна намера да преко трећег лица, по Вашем сценарију и то наравно противправно, вршите одабир добављача тако што ће цена "ауторског права" за жељеног понуђача бити нижа или тако што сте скривени податак који откривате тек у фази стручне оцене понуда (600 динара по квадрату) бити (је био) доступан само том жељеном лицу!? И сматрате да ће то остати неоткривено!? Да ће понуђачи који су своју понуду спремали и понудили је савесно и часно на то остати неми!?. На основу до сада наведеног Вам још једном предочавамо да смо доставили све доказе за обавезне и додатне услове који су прописани предметном конкурсном документацијом те да ћемо

у случају да нам буде додељен уговор доставити и тражено средство обезбеђења за добро извршење посла што треба поред достављене изјаве да вам буде гаранција да ћемо све обавезе које будемо преузели уговором да и ауторских права, односно све оно што се тиче предмета истог, у потпуности испоштовати, те да смо референтни, способни вољни и спремни да одговоримо тим обавезама у својству добављача. Са тим у вези, вам и у овом случају предочавамо да нам ни овај захтев у вези члана 93. став 1. ЗЈН није јасан из разлога што исти не представља саставни део упутства о сачињавању понуде нити је био део додатног услова у предметном поступку јавне набавке у смислу прописаног доказа".

Наручилац је у донетој одлуци о додели уговора навео да је након стручне оцене понуде, а узимајући у обзир одговор на питања заинтересованих лица који је објављен на порталу јавних набавки где је наведено да су обавезе да најповољнији понуђач мора да откупи ауторска права од пројектанта који је носилац ауторских права, те да самим тим понуђач мора да формира цену такву да је њом обухватио откуп, тј. да је цена која је дата у тендерској документацији коначна и да ће понуђач у оквиру те цене решити ауторска права, а доказ за то је достављање уговора са носиоцем ауторских права, указала на начин формирања цене од стране понуђача као и доказ односно достављање уговора са носиоцем ауторских права, те узимајући у обзир да подносилац захтева није поступио у складу са захтевом за додатним објашњењем понуде који му је у два наврата упућен као и да није образложио неуобичајено ниску цену коју наводи у својој понуди, то се његова понуда оцењује као неприхватљива.

Републичка комисија је извршила увид у понуду подносиоца захтева и утврдила да саставни део исте чини и потписан и оверен Образац XIV "Образац изјаве о регулисању ауторских права" од дана 20.12.2018. године, те да је увидом у понуду изабраног понуђача утврђено је да саставни део исте чини и потписан и оверен Образац XIV "Образац изјаве о регулисању ауторских права" од дана 19.12.2018. године, као и потврда бр. П18/18 од 18.12.2018. године, која је издата на меморандуму правног лица "Институт за савремену архитектуру" д.о.о. Београд, којом то правно лице као носилац ауторских права над Верокио — идејни пројекат за изградњу нових објеката за доградњу комплекса института за физику у Београду на кп 10430, део 10432/2 и део 10433 КО Земун чији је инвеститор Институт за физику у ул. Прегревица бр. 118. Београд, заведеним под бројем 104/2018 у евиденцији ауторских дела аутора ЈАА-Ауторске агенције за Србију а.д. потврђује да је све везано за питање ауторских права за израду техничке документације (пројекта за грађевинску дозволу и пројекат за извођење) решено и да се права уступају привредном друштву "Отворени атеље града Архитектон" из Београда, МБ 20011963, ПИБ 103746014.

Чланом 61. став 1. ЗЈН прописано да наручилац припрема конкурсну документацију тако да понуђачи на основу ње могу да припреме прихватљиву понуду.

Из цитиране законске одредбе произилази да наручилац све своје захтеве у погледу прихватљивости понуде, тј. њене квалификованости за учешће у поступку предметне јавне набавке јасно мора да дефинише конкурсном документацијом, како би понуђачи били упознати са њима, односно са начином на који је потребно доставити понуду и доказе о испуњености услова, а како би по њима могли да поступе при изради своје понуде.

Дакле, доследно поштовање конкурсне документације, као и свих постојећих измена и допуна исте, и од стране наручиоца и од стране понуђача је предуслов законитог и правилног спровођења поступка јавне набавке.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је одредбама конкурсне документације додатни услов у погледу техничког капацитета дефинисан на начин да је захтевано да понуђач мора доставити писмену потврду да је упознат са чињеницом да у

случају избора за најповољнијег понуђача мора решити питање ауторских права. Поред изнетог, несумњиво је утврђено да саставни део конкурсне документације чини и Образац XIV Образац изјаве о регулисању ауторских права, којом изјавом је захтевано да понуђачи под пуном материјалном и кривичном одговорношћу потврде да је накнада за ауторска права која припадају привредном друштву "Институт за савремену архитектуру" д.о.о. Београд проистекла из усвојеног урбанистичког пројекта за изградњу објекта "Верокио", у чијем саставу је и идејно решење које подлеже ауторским правима, регулисана и укључена у цену понуде која је саставни део документације за јавну набавку ЈНМВ бр. 3/2018 и да се преносе на наредне фазе израде пројектне документације које су предмет ове јавне набавке.

Са друге стране, утврђено је да је одговарајући на постављена питања заинтересованог лица шта се подразумева под решавањем ауторских права од стране изабраног понуђача, тј. које су конкретне обавезе изабраног понуђача по питању ауторских права, наручилац дао одговор да су обавезе да најповољнији понуђач мора да откупи ауторска права од пројектанта који је носилац ауторских права. Наручилац је навео да понуђач мора да формира цену такву да је њом обухватио откуп, тј. да је цена која је дата у тендерској документацији коначна и да ће понуђач у оквиру те цене решити ауторска права, а доказ за то је достављање уговора са носиоцем ауторских права, док се поводом постављеног питања заинтересованог лица која је накнада за откуп ауторских права, наручилац изјаснио да је накнада за откуп ауторских права предмет договора носиоца ауторских права и понуђача.

Дакле, из утврђеног чињеничног стања несумњиво произилази да је наручилац, имајући у виду начин на који је дефинисао додатни услов у погледу техничког капацитета, захтевао да понуђач мора доставити писмену потврду да је упознат са чињеницом да у случају избора за најповољнијег понуђача мора решити питање ауторских права, што значи да се испуњење обавезе у вези са накнадом за ауторска права, узимајући у обзир начин на који је дефинисано, односи на фазу реализације уговора и обавезе нонуђача којем буде додељен уговор у конкретном поступку јавне набавке.

Са друге стране из садржине Обрасца изјаве о регулисању ауторских права, који Образац чини саставни део конкурсне документације, произилази да је захтевано да понуђачи под пуном материјалном и кривичном одговорношћу потврде да је накнада за ауторска права која припадају привредном друштву "Институт за савремену архитектуру" д.о.о. Београд проистекла из усвојеног урбанистичког пројекта за изградњу објекта "Верокио", у чијем саставу је и идејно решење које подлеже ауторским правима, регулисана и укључена у цену понуде која је саставни део документације за јавну набавку ЈНМВ бр. 3/2018 и да се преносе на наредне фазе израде пројектне документације које су предмет ове јавне набавке, којом приликом није прецизиран појам "регулисања накнаде за ауторска права", односно није јасно и прецизно опредељено шта обухвата тај појам и на који начин понуђачи треба да докажу да је накнада за ауторска права заиста и регулисана, у фази подношења понуде за предметну јавну набавку.

Из изнетог следи да је наручилац испуњење обавезе у вези са накнадом за ауторска права везао за моменат фазе реализације уговора и испуњење обавезе понуђача у вези са накнадом за ауторска права којем би евентуално био додељен уговор, док је са друге стране наручилац захтевао да се понуђачи потписивањем Обрасца XIV - Образац изјаве о регулисању ауторских права, обавежу да је накнада за ауторска права која припадају привредном друштву "Институт за савремену архитектуру" д.о.о. Београд проистекла из усвојеног урбанистичког пројекта за изградњу објекта "Верокио", у чијем саставу је и идејно решење које подлеже

ауторским правима, регулисана и укључена у цену понуде која је саставни део документације за јавну набавку JHMB бр. 3/2018 и да се преносе на наредне фазе израде пројектне документације које су предмет ове јавне набавке, што значи да је наручилац кроз садржину конкурсне документације на различите, неуједначене и непрецизне начине дефинисао начин испуњености обавеза које се односе на накнаду за ауторска права.

Изнето додатно потврђује и чињеница да наручилац кроз појашњење конкурсне документације од дана 17.12.2018. године, поводом постављеног заинтересованог лица које су конкретне обавезе изабраног понуђача по питању ауторских права најпре појаснио и дао одговор да су обавезе да најповољнији понуђач мора да откупи ауторска права од пројектанта који је носилац ауторских права. Наручилац је даље навео да понуђач мора да формира цену такву да је њом обухватио откуп, ті, да је цена која је дата у тендерској документацији коначна и да ће понућач у оквиру те цене решити ауторска права, а доказ за то је достављање уговора са носиоцем ауторских права, из чега опет произилази да није јасно да ли се "обавеза регулисања" откупа ауторских права односи на фазу реализације уговора тј. обавезе изабраног понуђача или је пак понуђач у моменту подношења понуде био дужан да формира цену такву да је њом обухватио откуп, тј. да је цена која је дата у тендерској документацији коначна и да ће понуђач у оквиру те цене решити ауторска права, будући да се та чињеница не може на несумњив начин утврдити из садржине конкурсне документације конкретног поступка јавне набавке те појашњења исте.

У вези са тим, Републичка комисија указује да је предметним појашњењем конкурсне документације наручилац извршио и допуну конкурсне документације будући да је прецизирао које доказно средство представља доказ да је формирана цена таква да је њом обухваћен откуп, тј. да је цена која је дата у тендерској документацији коначна и да ће понуђач у оквиру те цене решити ауторска права - достављање уговора са носиоцем ауторских права, с тим што је остало нејасно да ли се та обавеза односи на најповољнијег понуђача или на све понуђаче.

Са друге стране, из садржине расположиве документације, те спроведене стручне оцене понуда произилази да се наручилац у два наврата дописима од дана 21.12.2018. године и 27.12.2018. године обраћао подносиоцу захтева за захтевом да исти достави на увид уговор са носиоцем ауторског права или потврду издату од стране носиоца ауторског права, као доказе којим се потврђује да је накнада за ауторска права регулисана, као и да имајући у виду околност да је одредбама конкурсне документације предвиђена израда пројекта за грађевински дозволу за објекат површине 5.200 квадратних метара (што значи да је износ откупа ауторских права 3.120.000,00 динара без ПДВ-а), да подносилац захтева достави детаљно образложење цене која је дата у његовој понуди у износу од 2.444.000,00 динара без ПДВ-а, која је по оцени наручиоца неуобичајено ниска, те да је након пријема одговора од стране подносиоца захтева, наручилац понуду подносиоца захтева одбио као неприхватљиву.

У вези са изнетим, Републичка комисија посебно напомиње да се из садржине донете одлуке о додели уговора од дана 31.12.2018. године не може на несумњив начин утврдити из којих разлога је понуда подносиоца захтева одбијена као неприхватљива, будући да се у донетој одлуци наручилац позива и цитира садржину дописа које је упутио подносиоцу захтева те садржину одговора које је подносилац захтева доставио наручиоцу поступајући по тим позивима наручиоца, али са друге стране наручилац није навео конкретне разлоге због којих је понуда подносиоца захтева неприхватљива у смислу одредбе члана 3. став 1. тачка 33) ЗЈН нити разлоге и образложење да се иста одбија због неуобичајено ниске цене у смислу одредбе члана 92. ЗЈН. Ово додатно потврђује и чињеница да је наручилац у оквиру дописа од дана 27.12.2018. године

којим се обратио подносиоцу захтева навео конкретан износ која се односи на откуп ауторских права који износ није наведена ни у једном делу конкурсне документације, док је са друге стране наручилац кроз појашњење конкурсне документације од дана 17.12.2018. године, поводом постављеног питања колико је износ накнаде за откуп ауторских права, дао одговор да је "накнада за откуп ауторских права" предмет договора носиоца ауторских права и понуђача.

Дакле, имајући у виду предмет конкретне јавне набавке те садржину конкурсне документације и појашњења исте, произилази да се не може на несумњив начин утврдити да ли се захтеви наручиоца у вези са питањем ауторских права на идејно решење чији је носилац Институт за савремену архитектуру д.о.о. Београд, односи на фазу реализације уговора те обавезе понуђача којем би евентуално био додељен уговор у предметној јавној набавци, или су понуђачи били дужни да у моменту подношења понуде формирају цену на начин да реше у потпуности питање ауторских права, нити се са друге стране може на несумњив начин утврдити шта конкретно и тачно обухвата појам да је накнада за ауторска права регулисана и укључена у цену, те које доказе у вези са овим захтевом наручиоца су понуђачи били дужни да доставе у понудама.

Изнето потврђује чињеница да наручилац кроз појашњење конкурсне документације од дана 17.12.2018. године даје нејасан и недефинисан одговор на то питање, будући да у првој реченици датог одговора даје појашњење да се обавезе откупа ауторских права односе на "најповољнијет понуђача", док у наставку датог одговора користи појам "понуђач", те се не може закључити шта је била намера наручиоца у том смислу, која околност је била од утицаја на то да понуђачи који су узели учешће у предметном поступку јавне набавке на различите начине разумеју начин дефинисања обавеза које се односе на откуп ауторских права у предметној јавној набавци.

Имајући у виду све изнето, Републичка комисија налази да наручилац није ни био у могућности да стручну оцену понуда спроведе на законит начин у складу са одредбама ЗЈН, односно исти није ни био у могућности да утврди да ли су понуде понуђача прихватљиве у смислу одредбе члана 3. став 1. тачка 33) ЗЈН.

Самим тим, имајући у виду предметне околности, околност да се из садржине предметне конкурсне документације не може на јасан и несумњив начин утврдити на који начин и у којој фази поступка је требало испунити и доказати захтев у вези са откупом ауторских права, те чињеницу да се из садржине донете одлуке о додели уговора не може на несумњив начин утврдити на који начин је наручилац закључио да је понуда подносиоца захтева неприхватљива, као и образложење које је изнето у достављеном одговору на захтев, Републичка комисија налази да у овој фази поступка, доношење одлуке о додели уговора и стручна оцена понуда понуђача у складу са одредбама ЗЈН, не може бити спроведено на објективан, проверљив и за све понуђаче равноправан начин, са ког разлога је по оцени Републичке комисије, једини начин да се утврђене повреде закона отклоне, поништење предметног поступка у целини.

Дакле, имајући у виду да је наручилац начинио наведене пропусте у фази израде предметне конкурсне документације, то се по оцени Републичке комисије нису ни стекли услови да се фаза стручне оцене понуда и доношење одлуке о додели уговора, у конкретном случају, спроведе на законит начин у складу са одредбама ЗЈН, сходно чему произилази да је једини начин да се утврђене повреде закона отклоне поништење предметног поступка у целини.

Сходно изнетом, Републичка комисија је сходно одредби члана 157. став 6. тачка 1) ЗЈН, одлучила као у ставу првом изреке овог решења.

Одлука о трошковима поступка заштите права је донета на основу члана 156. ЗЈН, а исти, како је то Републичка комисија утврдила, представљају издатке које је се односе

на издатке на име таксе плаћене за поднети захтев за заштиту права у износу од 60.000,00 динара, као и износ од 22.500,00 динара на име пружених адвокатских услуга, на име израде поднетог захтева за заштиту права од стране овлашћеног пуномоћника, сходно тарифном броју 37. а у вези са тарифним бројем 13. важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката ("Сл. гласник РС" бр. 121/12; у даљем тексту: Тарифа).

За преостали износ од 22.500,00 динара, колико је укупно тражио преко додељеног износа, утврђено је да подносилац захтева у складу с Тарифом није имао право на накнаду, те је постављени захтев за накнаду трошкова у том делу одбијен.

Такође, будући да подносилац захтева није доставио доказ за извршени увид у документацију, то је истакнут захтев за надокнаду трошкова поступка заштите права у том одбијен као неоснован.

Сходно одредби члана 168. став 1. тачка 5) ЗЈН, ништави су уговори о јавној набавци закључени противно одлуци Републичке комисије.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против одлуке Републичка комисије не може се изјавити жалба.

Против одлуке Републичка комисије се може покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду Републике Србије у року од 30 дана од дана пријема исте.

ПРЕДСЕДНИЦА ВЕЋА

Хана Хукић

Доставити (по ЗУП-у):

1. наручиоцу: Институт за физику Београд, ул. Прегревица бр. 118. Земун, Београд;

2. пуномоћнику подносиоца захтева: адвокат Срђан Деретић из Београда, ул. Пожешка бр. 18/16, Београд;

3.подносиоцу захтева: Bg Arh" д.о.о. Београд, ул. Станоја Главаща бр. 6, Београд;

4. изабраном понуђачу: достава преко наручиоца.